

Kisgyermekkor pedagógiája

Óravázlat

A családból a napközbeni ellátásba kerülés lépései

- Szülő részéről a bölcsőde kiválasztása,
- Bölcsődelátogatás (nyílt nap)
- Az első szülő értekezlet, melyet a bölcsődevezető tart, ezt követi az első szülőcsoportos beszélgetés, melyet a gondozónők tartanak. Itt fontos az elválás élményének megbeszélése, mit várnak el a szülők az intézménytől és ekkor kell megegyezni a beszoktatás és a családlátogatás várható időpontját.
- Családlátogatás

Miért fontos a családlátogatás?

- A családlátogatás előkészítése,
- A családlátogatás formái,
- A családlátogatás megválasztásának helyes időpontja, és a családnál eltöltött idő helyes megválasztása, (kb. 40-60 perc)
- A gondozónő helyes viselkedése a családlátogatás alatt
  - legyen magabiztos, határozott, őszinte, és érdeklődő, de ne legyen tolakodó ,
  - tudjon jól kérdezni, és legyen nagyon empátikus,
  - tudja alkalmazni a hallgatás művészetét,
  - ismerje a kompetenciahatárokat,
- A családlátogatásról készített dokumentáció legyen tartalmas, tartalmazza azokat az ismereteket, amelyeket megtudtunk a gyermek és a család szokásairól, írjuk le, milyennek éreztük a szülők nevelési stílusát és hol a gyermek helye a családban, valamint fontos feljegyzést készíteni a lakáskörülményekről is.

A szociális viselkedés szabályainak elsajátítása

- Mit jelent a szocializáció,
- Mit jelent egy kisgyermeknek a másodlagos szocializáció?
- Milyen előnyei és hátrányai lehetnek, kisgyermekkorban a társakhoz való alkalmazkodásnak?
- Alkalmazkodási nehézségek (játékokon való osztozkodás nehézségei, a vágyak kielégítésének késleltetése stb.)
- Személyes kapcsolatok jelentősége az új környezethez való alkalmazkodásnál. Milyen legyen a gondozónő magatartása
- Reális követelményállítás. Ehhez ismerni kell a gyermekek érzelmi és értelmi fejlettségét.
- A jutalmazás és a büntetés, mit nevelési eszköz a bölcsődében. Mikor és milyen formában használhatjuk a büntetés módszerét. Tilos szeretetmegvonással büntetni!
- A szociális szabályok elsajátításának szinterei a bölcsődei élet során:
  - egymásmellett és együttjátszás szabályai,
  - az étkezéshez kapcsolódó szabályok,
  - higiénés szabályok elsajátítása,

A szülőkkel való együttműködés az önállóság érvényesítésében

- Fontosak a közös célok és a közös eszközök, de nem várhatjuk el, hogy a szülő, szakemberként lássa el gyermekét,
- Fontos a kompetenciahatárok tiszteletbenntartása,
- Fontos, hogy a szülő értse és elfogadja az intézmény nevelési szabályait,
- Önállóság lehetőségének szinterei: öltözködés, étkezés, gondozás,
- Az önállóság sürgetésének vagy akadályozásának veszélyei pl. kudarcélmény, megszegyenítés, személyiség fejlődésének lassulása, agresszió, visszahúzódás stb.

Eltérő ütemben fejlődő és vegyes életkorú gyermekek a csoportban

- A napirend megszervezésének lépései vegyes korcsoportú gyermekeknél,
  - a folyamatos napirend megszervezésének lépései,
  - a nyugodt játékidő megszervezésének feltételei,
  - A játékkészlet mennyiségének és minőségének összeállításának szempontjai,

A kisgyermek intézeti nevelésének nehézségei

- Az anyától való elválás megzavarhatja kettőjük alakuló kapcsolatát, a kötődés zavartalanságát,
- Más lesz a gyermek életritmusa, napirendje, még akkor is ha az étkezések és az alvás időpontja hasonlít, a reggeli felkelés és készülődés a bölcsődébe egy új életritmust von maga után ,
- A bölcsődében több a gyermek, így nagyobb fertőzésveszélynek van kitéve a gyermek,
- Új embereket kell megszoknia a gyermeknek, ezért nagyon fontos a fokozatos elválás segítése, és a család bölcsőde kapcsolatának megfelelő kialakítása,
- A csoportban élés számos a gyermek túróképességét, idegrendszerét komoly igénybevevő alkalmazkodási feladatot jelent pl. néha várakoznia kell, a gyermekek verekedhetnek egymással és bármennyire is lelkiismerete egy gondozónó sokkal kevesebb idő jut egy gyermek ellátására mint a családban.
- Fontos a helyes gondozónői szeretet, **ne kezeljük babaként** a gyermeket mert ilyenkor előfordulhat, hogy az aranyosabb, számunkra szimpatikusabb gyermekkel többet foglalkozunk. Helytelen az a gondozónői viselkedés is, amikor **a hatalmával él vissza a felnőtt**. Ilyenkor általában harsányan, hangosan irányítja a gondozónó a gyerekeket. Az ilyen gondozónó könnyen tart fegyelmet , de csak azért, mert a gyerekek félnek tőle. A gyerekek ilyen felnőtt közelében nem mernek kezdeményezni, nincs önbizalmuk, félő, hogy elveszítik saját énjüket, akaratukat. **A gyermekek szeretetért dolgozó gondozónó**, visszaél a kisgyermek kapcsolódó képességével és harcol a tárgondozónóval és néha szülővel is . Érzelmileg erősen köti magához a gyermeket és átvállalja az anya szerepét. Ha a gondozónó nem vele foglalkozik, féltékeny lesz, érzelmi biztonságát elveszti

- **A gondozónó akkor tudja hivatását, jól betölteni**, ha nem babázni megy a csoportba, nem is azért, hogy parancsoljon, vagy szeretetigényét kielégítse, hanem akkor, ha jól érzi magát a gyerekek között, ha segíteni akar nekik, ha minden rábízott gyermekért felelősséget tud vállalni, minden gyerek fejlődését figyelemmel kíséri és ha a gyerek fejlődése, boldogsága örömmel tölti el. A felelősségérzésen és az őszinte megbecsülésen, érdeklődésen alapuló szeretet a helyes nevelői magatartás.

Nevelési módszerek:

- **Követelmények és tilalmak.** Nevelni annyit jelent, mint elvárni.

Elvárásaink részben:

- általános viselkedési szabályok, részben konkrét felszólítások és tilalmak formájában fogalmazzuk meg. Elvárásainknak igyekszik megfelelni a gyermek, de nem mindig érti meg mit várunk el tőle, vagy nehéz számára megfelelni a felnőtt viselkedésének. Fontos, hogy ki és hogyan közvetíti elvárásait, a felnőtt mennyire veszi komolyan elvárásait, figyeli e, hogy a gyerek betartja a kérést, és következetesek vagyunk e. A követelmények nevelői hatása függ attól is, hogy reálisak e elvárásaink és a gyerek képes e betartani, mindazt amit a felnőtt elvár tőle.
- Fontos, hogy a gyerek önként és szívesen teljesítse elvárásainkat, és fontos a megelőző emlékeztetés és a helyes viselkedés nyugtázása. Kevésbé eredményes, ha egy szabály megszegését követően szólunk a gyerekre.
- A tilalom megtartása komoly önfegyelmet igényel a gyermektől, nehéz feladat a gyermek számára.
- **Helyes szokások kialakítása**
  - A szokás olyan feltételes reflexek láncolatából álló cselekvéssor, amelynek indítása automatikus. A szokások nagy része megkönnyíti a helyes magatartást, a mindennapi életben szükséges bonyolult viselkedést. Ehhez szükség van sok-sok ismétlésre. Csak tudatos, összehangolt munka eredményeképp valósulhat meg a helyes szokás kialakítása.
  - A gyerekek különböző életkorúak, fejlettségűek, így személyre szólóan kell kialakítani a helyes szokások kialakításának ütemét, menetét.
- **Meggyőzés, magyarázat**
  - Már újszülött kortól fontos, hogy minden ami a gyerekekkel történik elmondjuk neki, azt is amit helyesnek és azt is amit nem tartunk helyesnek.
  - Akkor is indokoljuk meg magyarázatunkat, kérésünket, mindazt amit teszünk vele, ha úgy gondoljuk még nem érti.
  - Válaszoljunk a gyerek minden kérdésére és magyarázatunk legyen mindig igaz.
  - Ne éljünk vissza a gyerek bizalmával, ne vezessük őt félre.

- **Elismerés és dicséret**

- Ha a felnőtt, a szülő örömmel nyugtázza a gyermek viselkedését, tevékenységét, elégedett vele a gyermek sikerként éli ezt meg. Igyekszik megismételni azt amiért a dicséretet kapta, hogy újra elismerésben részesüljön.
- A helyesen alkalmazott dicséret, elismerés hozzájárul egy csoport vidám, derűs légköréhez.
- Ne fejezzük ki elismerésünket tárgyi jutalommal.
- A dicséret ne legyen mechanikus. A gyermek viselkedését dicsérezzük, ne őt magát.
- Minden gyermek többször kapjon dicséretet elismerést, akár a legegyszerűbb formában is.

- **Büntetés**

- Reális elvárásaink teljesítése mindenekelőtt a gyermek együttműködési készségén múlik. Segít magyarázatunk, figyelmeztetésünk is, melyek segítségével emlékeztetjük elvárásainkra, annak fontosságára. Ha többszöri figyelmeztetés, magyarázat ellenére nem teljesíti a gyermek fontos kérésünket, akkor meg kell őt büntetni, egyben meg is akadályozzuk a helytelen cselekedetet. A büntetés tehát a helytelen cselekedet megakadályozása, elvárásaink komolyságának megértetése. A büntetés nem mindig célravezető pl harapásnál nem.
- A büntetés nem a felnőtt haragjának eredményének kell lennie, hanem a gyermek tettének a következményének. Mindig rövid ideig büntessük a gyereket és a büntetés ne járjon szeretetmegvonással és ne okozzon újabb konfliktushelyzetet és ne félemlítsük meg a gyereket.

- **Példa**

- A felnőtt viselkedése a gyermek számára a minta, a követendő példa. Ennek tudatában kell viselkedni egymással is és a gyermekkel szemben is.

Gyakori nevelési problémák

- Ha a gyermek sokat sír
- Ha a gyermek egész nap szomorú,
- Az ujjszopás,
- Onánia,
- Az étvágytalanság,

- Ha van egy agresszív gyerek a csoportban
- Félelem

-

-